

NOVA GORICA - V SNG premiera monologa Človeški glas Tehnologija ne nadomesti človeškega glasu

NOVA GORICA – Monodrama ali monolog *Človeški glas* (La voix humaine, 1930) francoskega vsestranskega (poezija, proza, dramatika, scenariji, filmska režija...) ustvarjalca Jeana Cocteauja (1889-1963) tudi v našem času odzvanja kot subtilna psihološka refleksija o izgubi, koncu ljubezenskega razmerja, upanju in zlomu. Monolog je najbolj znano in največkrat igrano Cocteaujevo delo, znamenita je na primer interpretacija Anne Magnani v Rossellinijevem filmu, saj govori o takih intimnih stvareh, ki se jim človek ne more izogniti, so del njegovega življenja in skrivnih poti. Te neoprijemljive sile človekove duševnosti je Jean Cocteau uspel sintetizirati prav v tem delu, ki najbrž predstavlja višek njegove ustvarjalnosti (sicer pa ga je André Breton še leta 1953 označil za ne najbolj navdihnjena pesnika ...). *Človeški glas* smo gledali kot drugo premiero sezone Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica na malem odru v sredo, 10. oktobra, v prevodu Marka Bratuša in v režiji Ajde Valcl.

Na odprtem tesnobnem črnkastem odru (scenograf Matej Stupica), kjer v ospredju visi le žica s telefonsko slušalko, sicer sama praznina z nekaterimi razobešenimi spomini na ljubezensko zvezo, se pojavi elegantna, a razpršena Ona. Čaka na zadnji klic ljubljene, ki jo zapušča, klic ji pomeni še hip navezave na izgubljeno, vendar se zadnji dramatični pogovor zaradi slabe telefonske linije stalno prekinja, kar še stopnjuje občutje stiske. Govori le Ona, slišimo le njen glas, ki pa nazorno pripoveduje tudi o argumentih na oni strani žice. Najprej se pogovarjata o tem, kako urediti nekaj zapuščine, ljubezenskih usudlin in spominov – kovček z oblekami, pisma, ki bi jih bilo treba zažgati, neutolažljiv in jezen pes –, potem izražata skrb za počutje drugega, vse ostaja v mejah in merah civilnega dialoga, v razumevanju položaja, ko si je on pač dobil drugo in jo zapušča. Življenje pač. Ni slabih ostrih besed, ni zamere, ni maščevanja, je sprejemanje danosti. Ampak ne! V tem ampak se kaže njena neverjetna stiska, ki se izraža tudi s tem, da v telefon govori eno, z izrazitimi podtoni pa čuti nekaj povsem drugega, hotela bi biti z njim še v zvezi, podaljšuje pogovor, telefonski klic je edina vez z njim, ki ga je izgubila in vsakič, ko se zveza pretrga in potem, ko telefon spet zazvoni, se oglašja njen upajoči in hlatajoče živčni halo...halo...halo... in na koncu, ko slušalka onemi, resignirani ljubim te, ljubim te, ljubim te. Prav v tem halo in ljubim te je poanta vsega, sta začetek in konec, vmes je vse ostalo, nekdanja sreča in sedanja resignativna deziluzija. Tako je monodramo vodila režiserka Ajda Valcl. Zvesta Cocteaujevemu tekstu je izluščila bistvene elemente.

Helena Peršuh

V tem procesu razkrajanja ljubezenske naveze je Helena Peršuh suvereno obvladovala prostor in emotivno zaledje. Njen obup izhaja iz zavesti in racionalnega premisleka, da je vsega konec, a temu se noče podrediti, ker ljubi. Svojo Ono preigrava tenkočutno in interpretacijo širi do stopnje, ko postane telefon sredstvo za prevaro nje same, vendar čistost njenega čustva razgali tehnologijo kot lažno upanje navezave na drugega, sozvočja z drugim, človek se pač lahko sooča s seboj le s človeškim glasom, z bližino, ker pa tega ni, postane Ona-ženska, potem ko izrazi svojo ljubezen v praznino, plen nič. Tiha in uravnotežena igra, ki sooča z izgubami in njenimi posledicami.

Pa še nekaj za današnjo rabo. Cocteau vizionarsko razmišlja o alienaciji, ki jo povzroča tehnologija. Odnos s telefonom je emotivno zaslužnjevanje. Ko čakamo na klic in ta zamuja, nas stisneta ogroženost in občutek nevarnosti, kar vodi izven sedanjosti in konkretnosti v nerealne svetove. Telefon (tehnologija) izpričuje fizično oddaljenost in odsotnost drugega in zavrže prošnjo po ljubezni, ki lahko vznikne le z bližino. Tudi o tem bi veljalo razmisliti.

Marij Čuk